

Mentorschap.nl

Mentorschap.nl is een uitgave van Mentorschap Netwerk Nederland

JAARGANG 1, NR. 1

FEBRUARI 2012

- INHOUD:** 2 *Over mentorschap gesproken*
3 *ZonMw pleit voor meer voorlichting over mentorschap*
4 *Maatkracht Zeeland werkt met regioversterkers*
5 *MNN blij met steun Tweede Kamer*

Ieder met zorg tot zijn recht

Mentoren spelen een belangrijke rol bij de vertegenwoordiging van zogenaemde wilsonbekwame cliënten in de zorg. Dat kunnen mensen zijn met dementie, verstandelijke beperkingen en mensen met een psychiatrische aandoening. De regionale stichtingen Mentorschap zijn hierbij in de zorgketen een cruciale partner. Ze vervullen de rol van matchmaker: ze zoeken, bemiddelen, scholen en begeleiden de mentoren.

De mentor is namens de wilsonbekwame cliënt het aanspreekpunt voor de zorg-, c.q. hulpverlener, bijvoorbeeld voor het zorgplan. Hij (zij) helpt bij het nemen van beslissingen over verzorging, verpleging, behandeling en begeleiding en treedt als dat nodig is op als de vertegenwoordiger van wie wilsonbekwam is.

Verzoek zorginstelling

Als er niemand uit de directe omgeving van een wilsonbekwame persoon de vertegenwoordigingstaak op zich kan of wil nemen, is het de kantonrechter die een mentor daartoe benoemt. Dat gebeurt op verzoek en via een beschikking. Het verzoek om de hulp van een mentor komt veelal vanuit een zorginstelling. Dat doet dan bijvoorbeeld het maatschappelijk werk, teamleidster of persoonlijk begeleider. Maar ook bijvoorbeeld vanuit ambulante hulpverlening en jeugdzorg worden verzoekeningediend. Soms ook dienen ouders een aanvraag in voor een kind met een verstandelijke beperking als het 18 wordt. Mensen met een psychiatrische aandoening kunnen dat zelf, maar vaak ook doet de instelling dat.

Mentorschap op maat

Mentorschap is maatwerk. Mentorschap Netwerk Nederland is in 2007 door regionale stichtingen Mentorschap opgericht om het werk in de regio te ondersteunen en om nationaal de belangen van het mentorschap te behartigen. De kwaliteit van het mentorschap wordt geborgd via een intakeprocedure, een landelijk kwaliteitsborgingssysteem, bijscholingscursussen en de mogelijkheid meningsverschillen voor te leggen aan een onafhankelijke klachtencommissie.

Het zorgmentorschap bestaat inmiddels zo'n vijftien jaar. Regionaal zijn er 18 stichtingen Mentorschap actief, die de juiste mentor bij de juiste cliënt zoeken. Het moet namelijk 'klikken' wil het mentorschap optimaal kunnen functioneren. Het zoek- en begeleidingswerk gebeurt door professionele coördinatoren, verbonden aan de stichtingen.

vervolg op pagina 2

Staatssecretaris Fred Teeven sprak onlangs tijdens de Dag van de Mentor lovende woorden over het mentorschap. De volledige toespraak staat op www.mentorschap.nl.

Onmisbare schakel

Het mentorschap vervult een cruciale rol in de zorghulpverlening. Meebeslissen over de zorg die je krijgt, is een recht. De mentor maakt dat ook wie wilsonbekwam is van dit recht gebruik kan maken door hem daarbij te helpen en in het geval dat nodig mocht zijn voor hem op te treden als vertegenwoordiger.

Maar ook voor de zorgaanbieder en hulpverlener is de mentor een onmisbare schakel als aanspreekpunt en steunverlener. Het mentorschap bestaat inmiddels zo'n vijftien jaar. De waardering ervoor groeit, evenals de behoefte aan mentoren. De vraag ernaar groeit. De mentor (door de kantonrechter benoemd) voorziet duidelijk in een behoefte. De aanvragen komen van zorgaanbieders, maar ook van individuele personen.

Goede mentoren vind je niet vanzelf. Mentorschap Netwerk Nederland en de regionale stichtingen Mentorschap zetten zich in voor de bemiddeling, de opleiding en de begeleiding. Dat gebeurt non-profit. De mentoren die wij bemiddelen doen dat als vrijwilliger. Omdat wij het belangrijk vinden dat ook voor wilsonbekwame personen voor wie geen naaste die mentortaak op zich kan nemen, dat recht om over eigen welzijn te kunnen meebeslissen, moet kunnen worden waargemaakt.

Via deze nieuwsbrief willen wij u graag regelmatig op de hoogte houden van ontwikkelingen rondom het mentorschap. Wellicht brengt het u op het idee uzelf aan te melden als vrijwilligermentor. Schroom niet!

Nico Heinsbroek
Directeur MNN

INTERESSE IN HET MENTORSCHAP? MENTOR GEZOCHT?

Kijk op www.mentorschap.nl

 Mentorschap
Netwerk Nederland

Rotterdam en omstreken

Vervolg pagina 1

In de regio Rotterdam vervult de 'Stichting Mentorschap Rotterdam en omstreken' die regionale matchfunctie. De Stichting is elf jaar geleden opgericht. Het werkgebied omvat de stadsregio (de deelgemeenten, de B-driehoek, gemeente Lansingerland), de Nieuwe Waterweg Noord en de Zuid-Hollandse Eilanden. In het gebied werken twee coördinatoren. De scheidslijn tussen de twee werkgebieden is de Maas. "In onze regio zijn momenteel in totaal 130 mentoren actief. Voor zo'n zestig cliënten zijn we nog naar een mentor op zoek", vertelt Janneke Niemantsverdriet, coördinator voor het zuidelijk deel van de regio. De mentoren zijn vrijwilligers met een zeer diverse achtergrond. Janneke: "Sommigen werken zelf in een zorginstelling. Ze kennen de problematiek vanuit hun werk. Anderen zijn mentor gewor-

den, omdat ze op een andere wijze affiniteit hebben met de zorgsector. Weer anderen hebben in de privésfeer ervaren wat het betekent als er geen wettelijke vertegenwoordiger is. Maar ook bijvoorbeeld maatschappelijk werkers en zakenmensen, die hun organisatietalent willen toepassen in de zorgsector, kiezen ervoor om mentor te worden."

Spontane aanmelders

Sommigen zijn persoonlijk benaderd om mentor te worden. Anderen hebben zich spontaan aangemeld. Vaak op het spoor gezet door gerichte wervingsacties via advertenties in plaatselijke bladen of aanplakbiljetten in bibliotheken, bij huisartsenposten, vrijwilligerscentrales, zorginstellingen en bij de thuiszorg. Het mentorschap trekt zowel mannen als vrouwen.

Meer informatie staat op www.mentorschap.nl

Over mentorschap gesproken

Dorothea Touwen: "Mentorschap is geen commercieel rekensommetje van tien, twintig mensen onder je hoede nemen. Je kunt niet die tien, twintig allemaal evenveel aandacht geven. De manier waarop MNN dat aanpakt - de persoonlijke benadering - is beter."

Dorothea Touwen, docent Ethiek en Recht van de Gezondheidszorg aan het Leids Universitair Medisch Centrum, in een voordracht tijdens de Dag van de Mentor op 8 oktober in Driebergen

Henk Meeuws: "Wij zijn er om er te zijn voor de mensen voor wie wij bedoeld zijn. Zorginstellingen beoordelen vanuit de visie van de instelling met de mogelijkheden van de instelling. Mentoren kijken naar iemand, zoals die persoon is. Het sleutelwoord in mentorschap is vriendschap, vriendschappelijke bejegening. Onderlinge verbondenheid. Het gaat om 'er zijn voor de ander'."

Henk Meeuws, docent Theologie aan de Universiteit van Tilburg en stafmedewerker van Actioma, instituut voor het Maatschappelijk Activeringswerk, tijdens de Dag van de Mentor

Er zijn voor de ander is geen rekensommetje

terug naar pagina 1

ZonMw pleit voor meer voorlichting over mentorschap

De professionals in de zorg weten vaak nog te weinig af van de rol van de wettelijke vertegenwoordiger bij wilsonbekwaamheid. Wat nodig is, is een betere voorlichting over de regelgeving rondom de wettelijke vertegenwoordiging. Deze aanbeveling is te lezen in het onderzoeksrapport 'Wilsonbekwaamheid en Vertegenwoordiging' dat eind november is gepresenteerd.

Het rapport is gemaakt in opdracht van ZonMw. Het onderzoek naar de wetgeving en de praktijk rondom de wettelijke vertegenwoordiging bij wilsonbekwaamheid is uitgevoerd door de Universiteit van Amsterdam, onderzoeksbureau Pro Facto en de Rijksuniversiteit Groningen.

'Wilsonbekwaamheid' houdt in dat een patiënt of cliënt in een zorginstelling zelf niet goed kan beslissen over zijn/haar zorg- en/of behandelmogelijkheden. Het gaat onder meer om patiënten in coma, psychiatrisch patiënten en mensen met een verstandelijke beperking. Bij belangrijke beslissingen moeten artsen en andere hulpverleners overleggen met hun vertegenwoordiger (vaak een familielid).

Zorgplan gebruiken

De onderzoekers stellen dat de communicatie tussen hulpverleners, vertegenwoordigers en patiënten/cliënten beter kan. Ze pleiten er onder meer voor om in het zorgplan afspraken te maken over informatievoorziening en de contactmomenten. Daarnaast is een intensievere voorlichting over de regelgeving rondom de wettelijke vertegenwoordiging aan professionals, patiënten en vertegenwoordigers nodig. Verder vinden de onderzoekers dat de regelgeving en de praktijk op het gebied van schriftelijke wilsverklaringen kan worden verbeterd.

Schriftelijke wilsverklaringen

In de wetgeving rondom de wettelijk vertegenwoordiger wordt veel overgelaten aan de praktijk, maar vaak is men onvoldoende op de hoogte van de rol van de vertegenwoordiger en van de schriftelijke wilsverklaring. De onderzoekers constateren onder meer dat de wettelijk vertegenwoordiger van een wilsonbekwame vaak niet de ondersteuning krijgt die nodig is om doortastend te kunnen optreden. "Bij verschil van mening met de hulpverlener staat de vertegenwoordiger relatief snel buitenspel. Er bestaat momenteel nog geen instantie voor klachten of bemiddeling. Ook is vaak onduidelijk wie wettelijk gezien de vertegenwoordiger is. In de zorg spreekt men vaak van een 'contactpersoon', maar de wettelijke status van die persoon is vaag. Ook bestaat onduidelijkheid over de status van schriftelijke

wilsverklaringen. In veel sectoren heeft de arts de neiging om zo'n schriftelijke wilsverklaring die iemand heeft opgesteld toen hij nog wilsbekwaam was, te negeren", aldus de conclusie.

Helpdesk

"Mentorschap Netwerk Nederland onderschrijft de conclusies van het rapport. Het is een bevestiging van de signalen die ook wij krijgen over de onbekendheid met de bevoegdheden van de wettelijke vertegenwoordiger", aldus Nico Heinsbroek, de directeur van MNN.

MNN heeft inmiddels, met steun van ZonMw, het initiatief genomen voor een werk- en ontmoetingsdag om de aanbevelingen uit te werken. De bijeenkomst wordt gehouden op 8 juni in Driebergen. Nico Heinsbroek: "In het ochtendprogramma gaan we in op de wijze waarop de aanbevelingen uit het rapport het beste kunnen worden opgevolgd. Deze bijeenkomst heeft het karakter van een invitational conference voor sleutelpersonen. Het middagdeel wordt een brede ontmoetingsmiddag voor familiementoren met als thema Gewenste steun. Ook bewindvoering krijgt daarbij de aandacht, want familiementoren hebben daar ook vaak mee te maken. In overleg met staatssecretaris Teeven van Justitie en in samenwerking met de Branchevereniging van Professionele Bewindvoerders en Inkomensbeheerders (de BPBI) werken we aan plannen voor het opzetten van een gezamenlijk kennisplatform en een helpdesk."

Een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen, als ook het volledige onderzoeksrapport 'Wilsonbekwaamheid en Vertegenwoordiging' (rapport 29) zijn te downloaden op www.zonmw.nl/nl/publicaties.

Maatkracht Zeeland werkt met regioversterkers

De geografische situatie van Zeeland maakt het zoeken van mentoren tot een zeer arbeidsintensieve en extra tijdrovende klus. In de provincie wordt daarom sinds kort gewerkt met zogenoemde regioversterkers, die het werk van de coördinator van de Stichting Mentorschap Zeeland moeten verlichten

Zeeland is voor één coördinator die bovendien slechts een arbeidscontract heeft voor 24 uur, een bijna onmogelijk groot werktein. Met steun van verschillende goededoelenorganisaties, waaronder het Skanfonds, Stichting RCOAK en het Fonds Sluyterman van Loo, is daar nu verandering in gebracht. Door de financiële bijdragen is het mogelijk geworden voor anderhalf jaar een projectcoördinator aan te stellen om de regioversterkers een start te laten maken. De regioversterker is iemand die als vrijwilliger, regionaal delen van het werk van de coördinator van de Stichting Mentorschap Zeeland gaat overnemen. De regioversterker organiseert bijvoorbeeld de scholingsactiviteiten, onderhoudt contact met de benoemde mentoren en levert een bijdrage in de wervingsactiviteiten in de eigen regio.

Regionale verschillen

“Zeeland is geografisch een ingewikkeld gebied. De provincie is te uitgestrekt. Veel tijd gaat daardoor verloren aan reizen. Je hebt bovendien te maken met grote regionale cultuurverschillen, waar je bij de werving rekening mee moet houden. De regioversterker is dan ook dé oplossing”, zegt Irma Hekkelman, de coördinator in Zeeland. De regioversterkers zijn hbo’ers die een carrière in de zorg hebben gehad en ook een groot netwerk in het werkgebied. Hekkelman: “Het zou ook voor het werkgebied van andere regionale stichtingen een oplossing kunnen zijn.”

Mentoren zoeken

Hekkelman, aanjager van het project, is van professioneel maatschappelijk werker en beschikt over een zeer uitgebreid provinciaal netwerk voor het zoeken naar mentoren. Maar zelfs voor haar is Zeeland in haar eentje niet te behappen. “De goede mentoren vinden is een hele toer. Sommigen willen alleen werken met psychiatrische cliënten. Anderen alleen met mensen met een verstandelijke beperking. Weer anderen willen alleen mentor zijn voor demente bejaarden. Je moet ze zien te vinden en bemiddelen binnen een straal van 20 kilometer van de woonplek van de cliënt, want anders moeten ze te ver reizen. Als je bijvoorbeeld in Vlissingen woont en je moet naar een cliënt in Goes of naar Zeeuws-Vlaanderen dan is dat voor velen al gauw te ver. Het is voor de mentor te belastend en voor de cliënt te duur”, aldus Hekkelman.

Duoteams

Voor Walcheren, Noord-Beveland/Tholen, het westelijk en oostelijk deel van Zeeuws-Vlaanderen zijn inmiddels regioversterkers gevonden. “Alleen op Schouwen is nog een vacature.” De regioversterkers hoeven het werk overigens niet in hun eentje te doen. Hekkelman had het geluk dat zich bij een wervingscampagne voor nieuwe mentoren spontaan ook vakinhoudelijke deskundigen aanmelden die mentoren kosteloos wilden helpen opleiden. Elke regio heeft daardoor een duoteam gekregen van een regioversterker en een opleider.

Doelgroepenversterkers

Daarnaast zijn in Zeeland twee vrijwilligers/versterkers aangetrokken die hun specifieke deskundigheid willen inzetten voor mentoren voor psychiatrische patiënten en mensen met een lichte verstandelijke beperking. “Voor deze doelgroepen moet je apart mentoren werven en opleiden. Voor de psychiatrie zijn vooral mentoren nodig, die al een vakopleiding in die richting hebben gedaan”, legt Hekkelman uit.

Verstandelijk beperkt

Ook mensen met een licht verstandelijke beperking vormen een bijzondere doelgroep. De mentorenaanvraag voor deze groep neemt flink toe. Irma Hekkelman: “Sinds de individuele begeleiding in het AWBZ-pakket onder druk staat, krijgen we steeds meer aanvragen voor deze groep (begeleid) zelfstandig wonende gehandicapten. Deze mensen hebben veel meer begeleiding nodig van een mentor dan iemand die aan bed gekluisterd is. Daar is al veel zorg omheen. Je moet als mentor voor de begeleiding van iemand met een lichte verstandelijke beperking veel tijd beschikbaar hebben en als ze nog jong zijn veel langer het mentorschap vol kunnen houden. Je krijgt daardoor meer te maken met crisissituaties die ad hoc opgelost moeten worden. De mentorenscholing wordt daar dan ook zoveel mogelijk op aangepast.”

“De regioversterker is dé oplossing”, aldus Irma Hekkelman, coördinator van Mentorschap Zeeland

Meer informatie over het mentorschap in Zeeland:
stmz@zeelandnet.nl

De ondersteuners van project 'Maatwerk'

MNN blij met steun Tweede Kamer

De politieke steun voor het mentorschap groeit. De Tweede Kamer heeft op 15 november brede steun gegeven aan de motie Wiegman-Voortman. De motie roept de regering op actie te ondernemen om het draagvlak voor het mentorschap verder te vergroten.

In de motie wordt ondermeer gesteld dat het mentorschap nog onvoldoende is geborgd in de zorgwetgeving. Geconstateerd wordt dat hiertoe op het terrein van Veiligheid en Justitie en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport maatregelen genomen moeten worden.

Zorgaanbieders

De motie roept de regering op om in het bijzonder binnen het programma 'Ouderen in veilige handen' ervoor te zorgen dat de rol van mentoren verder wordt uitgewerkt en uitgevoerd. Ook roept de Kamer de regering op met (koepels van) zorgaanbieders en IGZ te bespreken hoe zij er goed en systematisch voor kunnen zorgen dat waar nodig mentorschap wordt aangevraagd. Daarbij moet ook gekeken worden naar de wijze waarop de zorgaanbieders financieel kunnen bijdragen aan de (aanloop)kosten van een vrijwillige mentor.

MNN had eerder een brief naar de Tweede Kamer gestuurd, waarin de organisatie haar bezorgdheid uitspreekt over de continuïteit van het vrijwilligersmentorschap door beëindiging van de overheidssteun.

Goed nieuws

"Ik ben zeer ingenomen met de motie. Die onderstreept het belang van het mentorschap", aldus Nico Heinsbroek, directeur van Mentorschap Netwerk Nederland. De oproep aan het kabinet om met de zorgaanbieders te

overleggen hoe de aanvraag van het mentorschap vanuit de zorginstellingen structureel te stimuleren, juicht MNN toe. "We constateren dat sommige instellingen nog steeds niet goed bekend zijn met de mogelijkheid om het mentorschap aan te vragen. Dat het kabinet met de zorgaanbieders gaat bekijken hoe het mentorschap daar beter onder de aandacht gebracht en gestimuleerd kan worden, is dus zeer goed nieuws", aldus Heinsbroek.

Financiële kant

Zeer te spreken is Heinsbroek ook over de oproep van de Kamer om met de zorgaanbieders te gaan praten over een financiële bijdrage. "De bekostiging van het mentorschap komt nu volledig voor rekening van de cliënt. Wij zouden graag zien dat zorgaanbieders daarin systematisch een bijdrage gaan leveren. De regionale Stichtingen Mentorschap zijn daarvoor voor hen van grote betekenis in verband met de goede, onafhankelijke voorlichting over vertegenwoordiging", aldus de directeur van MNN. "Ook zouden de kosten in de aanloopfase van werving, selectie en kennismaking mede door aanbiedersbijdragen kunnen worden gedekt", stelt hij. "De zorg heeft baat bij een goede match met een mentor die de tijd kan nemen en bij wie de cliënt zich goed voelt. Nu moeten die aanloopkosten worden gedekt uit de cliëntbijdragen, wat niet haalbaar en niet wenselijk is."

COLOFON

Jaargang 1, nr. 1

Mentorschap.nl is een uitgave van Mentorschap Netwerk Nederland. De nieuwsbrief is bestemd voor mentoren, zorginstellingen, personen en instanties die te maken hebben met het mentorschap voor wilsonbekwame cliënten in de zorg. De regionale stichtingen Mentorschap zoeken, scholen en begeleiden mensen die als vrijwilliger een mentorschapstaak op zich willen nemen.

Productie en vormgeving: PR&P Communicatie
Fotografie: Ministerie van Justitie, Auke Heerding

Mentorschap in de buurt

Mentor worden of op zoek naar een mentor? Kijk voor informatie over het mentorschap bij u in de buurt op de sites van de regionale stichtingen die samen Mentorschap Netwerk Nederland vormen:

www.mentorschap.nl/groningen (Groningen)

www.mentorschap.nl/friesland (Friesland)

www.mentorshapoost.nl (Overijssel, Midden-Gelderland)

www.mentorschapveluwe.nl (Veluwe)

www.mentorschapmiddennederland.nl (Midden-Nederland, Flevoland)

www.stichtingmentorschap.nl (Noord-Holland)

www.smhr.nl (Zuid-Holland Noord en Midden)

www.mentorschaprotterdam.nl (regio Rotterdam)

www.mentorschap.nl/contact-drechtsteden (Zuid-Holland Zuid)

www.stmz.nl (Zeeland)

www.mentorschapbreda.nl (regio Breda)

www.mentorschap.nl/westelijk_brabant (overig West-Brabant)

www.mentorschap.nl/midden-brabant

(Midden- en Noordoost-Brabant)

www.mentorschap.nl/zuid-oost-brabant (Zuidoost-Brabant)

www.stichtingmentorschapnml.nl (Noord- en Midden-Limburg)

www.mentorschapzuidlimburg.nl (Zuid-Limburg)

Aan- en afmelden voor deze nieuwsbrief kan per telefoon (030) 23 07 190 of per email info@mentorschap.nl

 Mentorschap
Netwerk Nederland